

สังคมกับ นโยบายสาธารณะ

Society and Public Policy

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๖/๖๕๕๔๗๕๙
๘/๒๕๒๔๓๕๙
๑๒๒๕๑/๑๐๑๕

สังคมกับ นโยบายสาธารณะ Society and Public Policy

พิชญ์ เสงี่ยมพงษ์

๒๕๒๕ ค.ศ. ๑

 สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2565

240.-

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
บทที่ 1 นโยบายสาธารณะภายในสังคม	1
1.1 ความเบื้องต้น : ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นปัญหาสังคม กับนโยบายสาธารณะ	1
1.2 รูปแบบของนโยบายสาธารณะที่มีผลสำคัญต่อสังคม	8
บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมที่เชื่อมโยงอย่างมีนัยยะสำคัญกับนโยบายสาธารณะ	11
2.1 สังคม : นัยยะต่อนโยบายสาธารณะ	11
2.2 สาระสำคัญและความซับซ้อนของสังคมมนุษย์	13
2.3 ความเหมือนและความแตกต่างในสังคม	13
2.4 การรวบรวมปัจเจกไว้ด้วยกัน (Collectivism)	16
2.5 แนวคิดเรื่องสังคมเสมือนสิ่งมีชีวิต (Society as an organism)	19
2.6 สังคมที่เชื่อมโยงกับการเป็นหน่วยปกครอง	22
2.7 ระเบียบ (Codes) ประเพณี (Mores/traditions) วิถีประชา (Folkways) และขนบธรรมเนียม (Customs)	26
2.8 สังคมของความร่วมมือ (Cooperation) และความขัดแย้ง (Conflict)	27

2.9 การแข่งขันภายในสังคม : แข่งมุมบวกหรือความร่วมมือ และแข่งมุมลบหรือความ ขัดแย้ง	31
2.10 ความขัดแย้งที่จำเป็นต้องแก้ไข	33
2.11 การช่วยเหลือเกื้อกูลในสังคม	34
บทที่ 3 สังคมและสิ่งแวดล้อม	39
3.1 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น	39
3.2 ผลกระทบของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม	40
3.3 จากผลกระทบของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม ย้อนกลับมากระทบต่อสังคม	44
3.4 ประชากรกับสิ่งแวดล้อม	47
บทที่ 4 ปัญหาสังคมกับนโยบายสาธารณะ	50
4.1 สาเหตุของความแตกต่างในมุมมองของปัญหาสังคม	52
4.1.1 การสรรค์สร้างทางสังคม (Social construction)	52
4.1.2 เวลาที่ต่างกันอาจทำให้การมองปัญหาต่างกัน	53
4.1.3 ความรู้และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป	53
4.1.4 อคติ (Subjectivity) หรืออคติ (Bias) ในการมองปัญหาสังคม	55
4.1.5 ผลประโยชน์กับการนิยามปัญหาหรือผลประโยชน์ในมุมมองของปัญหา	56
4.1.6 บริบทหรือค่านิยม (Values) ของสังคม	59

4.2 ความละเอียดอ่อน (Subtlety) ของมุมมองในปัญหาสังคมและการนิยามปัญหาสังคม	60
4.3 ความสอดคล้องระหว่างมุมมองต่อปัญหา กับสาระของนโยบายสาธารณะ	62
บทที่ 5 ความขัดแย้งทางสังคมในฐานะที่เป็นปัญหาสังคม	67
5.1 โศกนาฏกรรมของการมีกรรมสิทธิ์ร่วม (Tragedy of the commons)	67
5.2 Free-riders	70
5.3 ความขัดแย้งที่เกิดจากชนชั้นทางสังคมและความไม่เท่าเทียม (Social stratification and inequality)	71
5.4 ระบบวรรณะ (Caste) และชนชั้น (Class)	73
5.5 อาชญากรรมในฐานะที่เป็นความขัดแย้งทางสังคมอย่างหนึ่ง	77
บทที่ 6 ความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาสังคมกับนโยบายสาธารณะ	82
6.1 สภาพธรรมชาติ (The state of nature) และ Leviathan	82
6.2 สัญญาประชาคม (The social contract)	84
6.3 รัฐบาลและสัญญาประชาคมในแง่มุมของนโยบายสาธารณะ	85
6.4 นโยบายที่ใช้บังคับ ควบคุมสังคม (Regulation/coercion)	87
6.5 นโยบายสาธารณะด้านการกระจายรายได้และทรัพยากร (Redistributive policy)	92
6.6 นโยบายสาธารณะที่เป็นการให้บริการสาธารณะ (Public goods/Public services)	95

บทที่ 7 แรงผลักดันในสังคมให้เกิดนโยบายสาธารณะ	98
7.1 การเรียกร้องผลประโยชน์ (Interest articulation)	98
7.2 กลุ่มและความแตกต่างภายในสังคม	100
7.3 ลักษณะของปัญหาสังคมที่กลุ่มใช้ในการเรียกร้องผลประโยชน์	104
7.4 การต่อสู้แข่งขันระหว่างกลุ่มกันเรียกร้องผลประโยชน์ท่ามกลางปัญหาสังคม	109
บทที่ 8 สังคมและมุมมองจากสังคมในภาพรวมกับนโยบายสาธารณะ	114
8.1 ความคิดเห็นสาธารณะ (The public opinion)	114
8.2 ผลประโยชน์สาธารณะ (The public interest)	117
บทที่ 9 บทบาทของสังคม กับขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	121
9.1 การแปรรูปให้เป็นเอกชน (Privatization)	121
9.1.1 การทำสัญญา (Contracting) และสัมปทาน (Franchising)	122
9.1.2 การอุดหนุน (Subsidies)	123
9.1.3 การอาสาบริการสาธารณะ (Voluntary services) และการให้บริการโดยปัจเจก ด้วยตนเอง (Self-services)	126
9.1.4 องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (Nonprofit organizations)	130
9.2 การที่ภาครัฐกิจเอกชนมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ (State capture)	134
9.3 การฟ้องร้องดำเนินคดีในศาล	142

9.3.1 การดำเนินคดีความอาญา และคดีความแพ่งและพาณิชย์	143
9.3.2 ตัวอย่างคดีความ	146
บทที่ 10 ผลของนโยบายสาธารณะที่มีต่อสังคม	155
10.1 ผลกระทบของนโยบายต่อสังคม (Policy impact)	155
10.2 นโยบายสาธารณะกับการปรับหรือเบนสังคม	157
10.3 ความมีหลากหลายแง่มุมของนโยบายสาธารณะ	160
10.4 ผลกระทบด้านลบ หรือผลข้างเคียงของนโยบายสาธารณะ	163
10.5 ความยากในการแก้ไขปัญหาสังคมด้วยนโยบายสาธารณะ	168
บทที่ 11 บทสรุป	176
บรรณานุกรม	177

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 สถิติจำนวนประชากรโลก และการคาดการณ์ถึงจำนวนประชากรในอนาคต	48